

Top 10 Hoogtepunten van Marrakech

Welkom in Marrakech.....	5
Marrakech verkennen.....	6
Hoogtepunten van Marrakech.....	10
Jemaa el-Fna.....	12
De avondmarkt.....	14
De soeks.....	16
Koutoubiamoskee.....	20
Stadsmuur en poorten.....	24
Palais Bahia.....	26
Medersa Ben Youssef.....	28
Palais El Badi.....	30
Jardin Majorelle.....	32
La Mamounia Hotel.....	34

De Top 10 van alles

Historische momenten.....	38
Marokkaanse architectuur.....	40
Kunst en cultuur.....	42
Hamams en spa's.....	46
Riads.....	48
Parken en tuinen.....	50
Weg van de massa.....	52
Marrakech voor kinderen.....	54
Uitgaan.....	56
De Marokkaanse keuken.....	58
Restaurants.....	60
Dagtochten.....	62

In en om Marrakech

Jemaa el-Fna en de kasbah.....	66
De soeks.....	72
Ville Nouvelle.....	78
Essaouira.....	86
Tizi-n-Testpas.....	92
Tizi-n-Tichkapas.....	98

Wegwijs in Marrakech

Vervoer.....	106
Praktische informatie.....	108
Accommodatie.....	112
Register.....	118
Dankbetuiging.....	124
Nuttige uitdrukkingen.....	126

Binnen de Top 10 zegt een positie niets over kwaliteit of populariteit. Alle items zijn wat dat betreft geheel gelijkwaardig.

Titelpagina, omslag voor en rug Jemaa el-Fna bij zonsopkomst in de medina
Omslag achter, met de klok mee Aardewerken kommen, Jardin Majorelle, Ait Benhaddou; Jemaa el-Fna; Koutoubiamoskee

De informatie in deze Capitool Top 10 Marrakech is voor de aardbeving van 2023 gecontroleerd en aangepast. Gegevens zoals telefoonnummers, openingstijden, prijzen, exposities en reisinformatie zijn aan veranderingen onderhevig. De uitgever is niet aansprakelijk voor consequenties die voortvloeien uit het gebruik van dit boek.

Welkom in Marrakech

De eeuwenoude handelspost Marrakech heeft een mythische reputatie. Achter de stad met de roze vestingwerken rijzen de purperen bergtoppen van het Atlasgebergte op. In de doolhof aan kleine straatjes hangt een kruidige geur en een aura van magie en mysterie. Met de Top 10 Marrakech kunt u deze levendige stad met al uw zintuigen beleven.

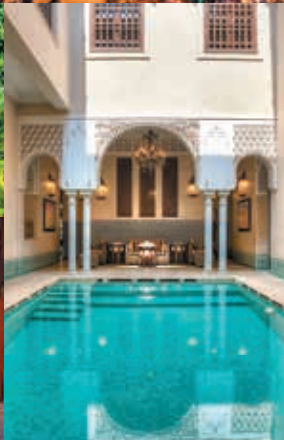
Midden in de middeleeuwse ommuurde medina ligt de **Jemaa el-Fna**, een groot plein waar van alles te zien is: musici, acrobaten, kramen met geurige etenswaren en nog veel meer. Dit is het ideale vertrekpunt voor uw verkenningstocht. Aan de zuidkant ligt de **kasbah**, een wijk vol paleizen en graftomben, in het noorden bevinden zich de drukke **soeks**, waar van alles te koop is, van kruidenmedicijnen tot kaftans en tapijten.

Buiten de poorten, in de **Ville Nouvelle**, liggen de wijken Guéliz en Hivernage. In de lanen met sinaasappelbomen vindt u een keur aan chique restaurants, cafés, winkels en culturele bezienswaardigheden. Heel bijzonder zijn de lommerrijke tuinen, zoals de **Jardin Majorelle** en **Les jardins de l'Agdal**.

Marrakech is een prima uitgangspunt om Zuid-Marokko te ontdekken. Neem de bus of huur een auto en ervaar de blauw-witte charme van de kustplaats **Essaouira**. Of ga naar het zuiden, naar de **bergen** en de **woestijn** en bewonder de imposante tribale forten, oasedorpen, duinlandschappen en een internationale filmstudio.

Of u nu een weekend of een hele week komt, in deze Top 10-gids vindt u het beste van wat Marrakech te bieden heeft. De gids geeft volop tips over gratis attracties en verborgen pareltjes, plus acht gemakkelijk te volgen voorbeeldroutes, waarbij u veel kunt zien in korte tijd. Met de fraaie foto's en overzichtelijke kaarten hebt u een ideale reisgids in handen. **Geniet van de gids en van Marrakech.**

Van boven met de klok mee: Jemaa el-Fna, Riad Kniza, de haven van Essaouira, kasbah Ait Benhaddou, tegeltjes in Medersa Ben Youssef, een tapijtensoek, de tuin van La Mamounia Hotel

TOP 10 Hoogtepunten

Marrakech is na Rabat en Casablanca de derde stad van Marokko, en de prachtige paleizen en palmentuinen trekken veel toeristen. De stad was ooit een marktstadje aan de rand van niemandsland en is nog steeds een exotische parel.

1 Jemaa el-Fna
Groot plein midden in de medina (oude ommuurde stad), waar vroeger parades en executies werden gehouden. Nu is dit het centrum van het moderne stadsleven (blz. 12-13).

2 De avondmarkt
's Avonds verandert de Jemaa el-Fna in een circus, theater en restaurant, met muzikanten en artiesten die veel publiek trekken (blz. 14-15).

3 De soeks
In de steegjes ten noorden van de Jemaa el-Fna vindt u talloze soeks (bazaars). Diverse delen zijn gespecialiseerd in hun eigen waar, met tapijten en muiltjes, maar ook voorwerpen voor zwarte magie (blz. 16-17).

4 Koutoubia-moskee
Dé blikvanger van Marrakech is een hoge toren die de skyline domineert. De moskee is gesloten voor publiek en vormt een indrukwekkende aanblik (blz. 20-21).

5 Stadsmuur en poorten
De medina van Marrakech is omgeven door kilometers stadsmuur van rode klei, onderbroken door bijna twintig poorten. In het verleden bleken de muren ontoereikend als bescherming tegen vijanden en ze zijn meer decoratief dan functioneel (blz. 24-25).

6 Palais Bahia
Het grote paleiscomplex met de marmeren binnenhof, bewerkte plafonds en prachtige zellij-tegels is een niet te missen bezienswaardigheid in Marrakech (blz. 26-27).

7 Medresa Ben Youssef
Achter de sobere gevel schuilt misschien wel het mooiste gebouw van Marrakech. Deze oude religieuze school is schitterend gedecoreerd (blz. 28-29).

8 Palais El Badi
De ruïnes van dit ooit zo bejubelde paleis vormen een fraaie omgeving voor broedende ooievaars – plus een duidelijke waarschuwing uit het verleden tegen spilzucht (blz. 30-31).

Jardin Majorelle
Jacques Majorelle, een Franse kunstenaar die naar Marrakech kwam om aan te sterken, legde deze mooie tuin aan. Later kwam de tuin in bezit van couturier Yves Saint-Laurent en is nu open voor publiek (blz. 32-33).

10 La Mamounia Hotel
Met de luxesuites en de prachtige tuinen is La Mamounia de *grande dame* van alle hotels in Marrakech. Het biedt al bijna een eeuw lang onderdak aan de sterren der aarde (blz. 34-35).

TOP 10 ★ Palais Bahia

Het 19de-eeuwse paleis Bahia, dat 'Paleis van de Favoriet' of 'Paleis van de Mooie' betekent, werd gebouwd door twee grootviziers – Si Moussa, vizier van sultan Sidi Mohammed ben Abderrahman, en zijn zoon Ba Ahmed, vizier van Moulay Abdelaziz. In het oudste deel, gebouwd door Si Moussa, liggen appartementen rondom een marmeren binnenhof en een binnenhof met twee stervormige basins. In het nieuwe deel, gebouwd door Ba Ahmed, kijken luxe-appartementen uit over de binnenhoven. Het paleis is 8 ha groot en heeft 150 kamers; slechts een klein deel is geopend voor publiek.

1 Binnenhof van Eer
Midden in het paleis bevindt zich een 1500 m² grote, open binnenhof (boven). Het is bedekt met Italiaans Carreramarmer en zellij-tegels en heeft in het midden drie fonteinen.

2 Plattegrond van het paleis

Het valt misschien niet meteen op, maar de plattegrond van het paleis is nogal een rommelige. Dit komt doordat het jaren duurde om het te bouwen. Tijdens uw wandeling door het paleis herkent u diverse bouwstijlen: van de Andalusische stijl bij de ingang tot de Perzische stijl in de gedeelten verderop.

3 School en moskee
In het paleis is een koranschool gevestigd, die ook dienstdeed als moskee. Hier studeerden kinderen die hier woonden.

4 Andalusische tuin
De tuin (onder) is ontworpen in Andalusische stijl en verdeeld in vier secties, met een afscheiding tussen de vierkanten. Planten zijn naar grootte ingedeeld, de kleinere staan bij de paden en de grotere achterin. In het midden van de tuin staat een fontein.

5 Grote Riad
Aan de noordkant van de Binnenhof van Eer ligt de Grote Riad (rechts), het oorspronkelijke paleis van Si Moussa. Hier zijn slaapvertrekken en een privé-eetkamer. Palais Bahia was waarschijnlijk het eerste gebouw in Noord-Afrika waar glas in lood werd gebruikt als versiering.

7 Kleine Riad
In dit gedeelte bevindt zich de Andalusische tuin en een klein gebouw dat doet denken aan een traditionele medinawoning. Hier ligt de statige Raadskamer.

8 Deuren en ramen
Neem de tijd om de deuren en ramen van het paleis goed te bekijken. Het stuc- of houtwerk rond en van de boogvormige deuren is prachtig bewerkt. De ramen hebben doorzichtig glas of glas in lood, dat werd geïmporteerd uit Irak.

9 Raadskamer
Deze prachtige kamer met imposant stuc- en houtwerk was de raadskamer van Ba Ahmed. U ziet hier ook een open haard met mooi ingelegd zellij-tegelwerk.

EEN MEESTERWERK MAKEN

Ba Ahmed huurde de beste ambachtslieden van zijn koninkrijk in om het nieuwere paleis te bouwen en te decoreren. Alleen de beste materialen waren goed genoeg, zoals marmer van Meknès, cederhout uit de Midden-Atlas en tegels uit Tetouan. Ook werd er marmer uit Italië geïmporteerd. Niemand was verrast toen de Franse generaal Marshal Lyautey besloot om tijdens het Protectoraat hier te gaan wonen.

10 Beschilderde houten plafonds

De verfijnd beschilderde houten plafonds (onder) in het paleis zijn onovertroffen. Met natuurlijke verfstoffen, gemaakt van onder meer saffraan en henna, werden patronen aangebracht die doen denken aan tapijten.

VOOR DE TOERIST

Kaart K5 ■ 5 rue Riad Zitoun El Jedid ■ 0524-38 9179

Open dag. 9.00–16.30 uur

Entree: 70 Dh

■ Er hangen niet veel bordjes in Palais Bahia en

daarom raden we u aan een gids mee te nemen, die u kan vertellen over het paleisleven en u kan wijzen op de kenmerken van het paleis.

■ Soms zijn er grote groepen. Kom vroeg, zodra het paleis wordt geopend, of

laat op de dag om de groepen te mijden.

■ Na uw bezoek hebt u vast trek gekregen. Eet een snack bij een van de kraampjes in de noordwesthoek van het nabijgelegen place des Ferblantiers.

TOP 10 Marokkaanse architectuur

1 Stucwerk

Bewerkt pleisterwerk is een decoratief element in de Marokkaanse architectuur. De prachtige patronen kunnen hele muren beslaan. Ambachtslieden bewerken het pleister als het vochtig is – de patronen worden op het oppervlak getekend en dan met hamer en beitel uitgekerfd.

2 Muurgaten

De talloze gaten in de muren dienden voor de houten steigers die zijn gebruikt bij de bouw.

3 Tadelakt

Deze techniek werd oorspronkelijk toegepast in badhuizen om hitte en vocht te weerstaan. De muren worden bestreken met een pleisterwerk van gemalen kalksteen, daarna gepolijst met gladde stenen en bestreken met eiwit en weer gepolijst met zwarte zeep, gemaakt van olijven. Het resultaat lijkt op zacht leer.

4 Binnenplaatsen

Een opvallend kenmerk in de islamitische architectuur is de focus op het interieur als tegenhanger van de buitenkant, meestal raamloze muren. Binnenplaatsen dienen als koeltebron waar koele nachtlucht in blijft hangen. Ook kunnen vrouwen hier buiten vertoeven zonder dat ze zich hoeven te bedekken.

Karakteristieke binnenplaats

Houtsnijwerk op een deur

5 Houtsnijwerk

Hoewel er voor hout en pleisterwerk soms dezelfde patronen worden gebruikt, wordt het hout meestal gebruikt als fries en draagt het inscripties in het Arabisch, de heilige taal waarin de Koran werd geopenbaard aan de profeet Mohammed. De inscripties zijn religieus en loven Allah. Ze zijn zowel decoratief als informatief.

6 Fonteinen

Fonteinen en waterpartijen worden gebruikt voor de rituele wassing voor het gebed. Ook dienen ze in dit droge klimaat als watervoorziening.

7 Vierkante minaretten

De Marokkaanse vierkante minaret voert terug naar het bewind van de Omajjaden, die van Syrische afkomst waren. Syriërs zijn bijna uniek in het Midden-Oosten vanwege hun vierkante minaretten, waarschijnlijk beïnvloed door de kerktorens van de Syrische christenen.

8 Pisé

Pisé, natte aarde vermengd met stro en steentjes, tussen twee planken geperst en verstevigd met kalk, is het meestvoorkomende bouw materiaal in Marokko. Als het niet goed is gemaakt, kan het mengsel bij regen ervoor zorgen dat een gebouw instort – Zuid-Marokko staat vol met halfvervalen gebouwen.

Kleurrijke zellij-terracotta tegels

9 Zellij-tegels

Een opvallend kenmerk in de Marokkaanse architectuur is het gebruik van veelkleurige tegeltjes die zijn ingelegd in complexe geometrische patronen. Dit staat bekend als de *zellij*-techniek, waarbij tegels als grote vierkanten worden gemaakt en dan met de hand kleiner worden gesneden. Meestal ziet u bekende vormen en grootten, maar er zijn wel 360 verschillende soorten tegeltjes.

10 Hoefijzerbogen

Dit zijn eigenlijk outrepassé-bogen, waarbij de boog op het breedste punt iets naar binnen draait waardoor het effect van een hoefijzer of sleutelgat ontstaat. Het ontwerp wordt vaak geassocieerd met Moors-Spanje en Noord-Afrika.

TOP 10 HISTORISCHE GEBOUWEN

Bab Agnaou

1 Bab Agnaou

Deze poort naar de kasbah heeft de vorm van een sleutelgat (blz. 25).

2 Koutoubiamoskee

Met de grootste en hoogste minaret van Marrakech (blz. 20–21).

3 Palais El Badi

De *pisé*-muren zijn in verregaande staat van verval met duidelijk zichtbare muurgaten (blz. 30–31).

4 Palais Bahia

In dit 19de-eeuwse paleis ziet u een zee van *zellij*-werk (blz. 26–27).

5 Medersa Ben Youssef

Dit bouwwerk toont diverse decoratieve elementen, zoals fraaie *zellij*-tegeltjes, schitterend bewerkt pleisterwerk en houtsnijwerk (blz. 28–29).

6 Tin Malmoskee

Het interieur siert zeldzaam bewerkt pleisterwerk, daterend uit de vroege Almohadische dynastie (blz. 94).

7 Kouba El Badiyin

Het vroegste voorbeeld van islamitische architectuur in Marrakech met prachtig bewerkt, uniek pleisterwerk (blz. 75).

8 Dar Cherifa

In dit huis is een druk cultureel centrum gevestigd. Het heeft een prachtige binnenplaats met schitterend houtsnijwerk (blz. 72).

9 Dar El Bacha

Hier ziet u een adembenemend assortiment veelkleurige *zellij*-tegels in ingewikkelde patronen.

10 Dar Si Said

Bezoek dit museum voor een kijkje in architectonische technieken en decoraties (blz. 68).